

З М І С Т

I. ВСТУП.....	3
II. КОРЕНЕВІ ШКІДНИКИ.....	5
Східний травневий хрущ.....	5
Західний травневий хрущ.....	6
Мармуровий хрущ.....	7
Червневий хрущ.....	8
Смугастий ковалик.....	9
Вовчок звичайний.....	10
Заходи боротьби з кореневими шкідниками	11
III. ШКІДНИКИ НАСАДЖЕНЬ.....	12
<i>Хвоєгризучі шкідники</i>	13
Сосновий шовкопряд.....	13
Монашка.....	15
Соснова совка.....	17
Сосновий п'ядун.....	19
Звичайний сосновий пильщик.....	21
Рудий сосновий пильщик.....	22
<i>Листогризучі шкідники</i>	23
Непарний шовкопряд.....	23
Золотогуз.....	24
Кільчастий шовкопряд.....	26
Зелена дубова листовійка.....	28
Дубовий похідний шовкопряд.....	29
Американський білий метелик.....	30
Дубова широколінійна міль.....	31
Зимовий п'ядун.....	32
П'ядун-обдирало.....	33
<i>Заходи боротьби з хвоє- та листогризучими шкідниками</i>	34
Гігієнічні вимоги до пестицидів.....	36
Найголовніші ентомофаги. Хижі членистоногі.....	39
Паразитичні безхребетні.....	42
Ентомопатогенні мікроорганізми.....	44

IV. СТОВБУРОВІ ШКІДНИКИ	53
Малий сосновий лубоїд	53
Великий сосновий лубоїд	54
Короїд-типограф	54
Короїд-гравер	55
Чорний сосновий вусач	56
Малий чорний ялиновий вусач	57
Синя соснова златка	58
Двоплямиста вузькотіла златка	59
Дубовий заболонник	60
Строкатий (малий) ясеневий лубоїд	61
Великий дубовий вусач	63
Система заходів боротьби зі стовбуровими шкідниками	64
V. ХВОРОБИ ЛІСУ	64
Короткі відомості про хвороби лісу	64
Типи хвороб та збудники, які їх викликають	66
Відмирання рослини або окремих його органів на корені	67
Повна або часткова руйнація органів рослин	68
Скупчення міцелію й спороношень грибів на органах рослин	69
Зміна форми органів рослин	70
Зміна забарвлення органів рослин	70
Новоутворення на уражених органах у рослин	71
Виділення в місцях уражень й ушкоджень рослин	72
Інфекційне вилягання сіянців	73
Фітофтороз сіянців	74
Звичайне шютте сосни	74
Снігове шютте	75
Борошниста роса листків	75
Сосновий вертун	76
Смоляний рак, або рак-сірянка	77
Поперечний рак дуба	78
Опеньок осінній	79
Коренева губка	79
Соснова губка	82
Попередження розвитку збудників хвороб деревних	

насаджень	
Загальні профілактичні заходи, спрямовані на попе- редження розвитку збудників хвороб лісостанів.....	83
Система заходів боротьби зі збудниками хвороб.....	83
Система заходів захисту в хвойних лісостанах.....	85
Система заходів захисту в листяних лісостанах.....	87
	91

VI. ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБ ЛІСУ 93

Діагностика хвороб лісу за ознаками, доступними неозброєним оком.....	93
Ознаки хвороб дорослих дерев.....	95
Ознаки прояву патологічного стану дерева.....	99
Найпоширеніші причини всихання крони.....	100
Ознаки наявності або прояву несприятливих дій і умов зростання.....	103
Найпоширеніші захворювання лісу, що виникають в результаті сухості або надлишкової вологості ґрунту, дії суховіїв, заморозків, лютих морозів.....	104
Ознаки хвороб сходів, сіянців і молодняків.....	105
Ознаки, характерні для збудника хвороби.....	105
Ознаки прояву хвороби рослини-господаря.....	107
Ознаки наявності або прояву несприятливих дій і умов зростання.....	108
Діагностика хвороб лісу за макроскопічними ознаками.....	109
Ушкодження, смертельні для дерева.....	114
Діагностика хвороб деревних порід у молодому віці.....	116
Вилягання.....	129
Фітофтороз.....	129
Різоктоніоз.....	129
Шютте.....	131
Випрівання.....	131
Сосновий вертун.....	132
Іржа.....	133
Засихання.....	133
Гриб Ценангіум.....	133
Гриб Нектрія.....	133
Гриб Діплодія.....	133
Перетяжка.....	133
Гриб Клядоспоріум.....	133
Гриб Брунхорстія.....	

Сіра цвіль.....	133
Гниль.....	134
Борошниста роса.....	134
Деформація.....	134
Коренезадушник.....	135
Клітріоз.....	135
Вермікуляріоз.....	135
Мікоз судин.....	135
Діагностика хвороб дорослих дерев.....	137
Прилад Резистограф.....	144
Прилад Арботом.....	147
Мікроскопічний метод.....	150
Мікологічні методи.....	153
Виготовлення мікроскопічних препаратів.....	155
Фізичні методи.....	158
Збір і зберігання зразків деревини рослин ураженої хворобами.....	159
VII. ГНІЛІ ДЕРЕВИНИ	160
Класифікація гнилей за деревними породами, які ними уражаються.....	169
Типи гнилей, розміщення гнилей на дереві, і гриби, що викликають ці гнілі.....	170
VIII. ХВОРОБИ ДЕРЕВНИХ ПОРІД	172
<i>Хвороби листяних деревних порід</i>	<i>172</i>
Береза.....	172
Бук.....	180
Вільха.....	181
Верба.....	184
В'яз.....	186
Граб.....	188
Дуб.....	191
Клен.....	205
Липа.....	208
Тополя.....	210
Ясен.....	214
<i>Інфекційні хвороби хвойних деревних порід</i>	<i>217</i>
Кедр.....	217

Модрина.....	219
Псевдотсуга.....	224
Сосна.....	225
Ялиця.....	236
Ялина.....	238
Визначники інфекційних хвороб деревних порід.....	245

ІХ. ВИЗНАЧНИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ ТА НЕКРОЗНО-РАКОВИХ ХВОРОБ ДЕРЕВНИХ ПОРІД..... 246

Ключ для визначення інфекційних хвороб хвойних порід..... 246

Ялина.....	246
Модрина.....	248
Ялівець.....	249
Ялиця.....	250
Сосна.....	251
Туя.....	255

Ключ для визначення некрозно-ракових хвороб хвойних порід..... 256

Ключ для визначення інфекційних хвороб листяних порід..... 258

Береза.....	258
Верба.....	259
Вільха.....	261
В'яз.....	262
Дуб.....	263
Клен.....	264
Липа.....	266
Осика.....	267
Тополя.....	268

Ключ для визначення некрозно-ракових хвороб листяних порід..... 269

СЛОВНИК ЗАГАЛЬНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ..... 275

ДОДАТКИ..... 286

Додаток 1. Число гусениць (личинок) хвоєгризучих шкідників на одне дерево, що загрожує йому 100% - ним об'їданням в насадженнях різних віків і бонітетів за повноти 1,0.....	286
Додаток 2. Число гусениць (личинок) листогризучих.....	

шкідників на одне дерево, що загрожує йому 100% - ним об'їданням в насадженнях різних віків і бонітетів за повноти 1,0	288
Додаток 3. Календарні і фенологічні особливості розвитку найнебезпечніших хвое- та листогризучих шкідників	289
Додаток 4. Типові лісові комахи, що ушкоджують при харчуванні різні частини дерев (на прикладі дуба та сосни), та їх ентомофаги	292
Список використаної літератури	293